

2015 Ayçiçeği Raporu

İçindekiler

1. AYÇİÇEĞİ EKİM ALANI.....	2
1.1. Türkiye’de Ayçiçeği Ekim Alanı	2
1.2. TR83 Bölgesinde Ayçiçeği Ekim Alanı	5
1.3. Samsun’da Ayçiçeği Ekim Alanı	6
1.3.1. Samsun İlçelerinde Ayçiçeği Ekim Alanı.....	7
1.4. Amasya’da Ayçiçeği Ekim Alanı	8
1.4.1. Amasya İlçelerinde Ayçiçeği Ekim Alanı.....	9
2. ÜRETİM.....	10
2.1. Türkiye’de Ayçiçeği Üretimi.....	10
2.2. TR83 Bölgesinde Ayçiçeği Üretimi	12
2.2.1. TR83 Bölgesinde Çerezlik Ayçiçeği Üretimi	13
2.2.2. TR83 Bölgesinde Yağlık Ayçiçeği Üretimi.....	14
2.3. Samsun’da Ayçiçeği Üretimi	15
2.3.1. Samsun İlçelerinde Ayçiçeği Üretimi	16
2.4. Amasya Ayçiçeği Üretimi	17
2.3.1. Amasya İlçelerinde Ayçiçeği Üretimi	18
3. VERİM	19
3.1. Türkiye’de Ayçiçeği Verimi	19
3.2. TR83 Bölgesinde Ayçiçeği Verimi.....	21
3.2.1. TR83 Bölgesinde Çerezlik Ayçiçeği Verimi	21
3.2.2. TR83 Bölgesinde Yağlık Ayçiçeği Verimi	22
3.3. Samsun Ayçiçeği Verimi.....	23
3.3.1. Samsun İlçelerinde Yağlık Ayçiçeği Verimi.....	24
3.4. Amasya Ayçiçeği Verimi.....	25
3.4.1. Amasya İlçelerinde Ayçiçeği Verimi.....	26
4. TESCİL	27
5. SONUÇ	29

Ayçiçeği (*Helianthus annuus* L.), tohumunda yüksek oranda yağ muhteva eden, yıllık bir bitkidir. Dünyada en önemli yağlı tohum bitkilerinden olan ayçiçeği, ülkemizde de yağlı tohum denilince akla ilk gelen bitkidir.

Geniş bir adaptasyon yeteneğine sahip olması nedeniyle birçok ülkede ekonomik düzeyde tarımı yapılmaktadır. Ülkemizde de yıllara göre değişmekle beraber yaklaşık 6.000.000-6.700.000 dekar alanda ayçiçeği ekimi yapılmaktadır. Ekimin alanlarının %48,4'ü Batı Marmara'da bulunurken onu %13,9 ile Batı Anadolu, %8,6 ile Batı Karadeniz, %8,5 ile Akdeniz ve %8,1 ile Orta Anadolu izlemektedir.

Ayçiçeği yağı, ülkemizde yemeklik kalitesi yönünden tercih edilen bitkisel yağların başında gelmektedir. Nüfus artışı ile birlikte Ayçiçek yağı tüketim miktarı artmıştır. Günümüzde üretilen Ayçiçek yağı miktarı tüketimi karşılayamamakta ve ortaya çıkan açık ithalat ile karşılanmaktadır.

Ayçiçeği hem sıvı yağ hem de margarin üretiminde kullanılmakla birlikte çerezlik olarak da kullanılmaktadır. Ayçiçeđinden elde edilen küspe, önemli hayvan yem ham maddelerindedir.

Rapor TÜİK Bitkisel Üretim İstatistiklerinde yer alan Ayçiçeği (Çerezlik ve Yağlık) verileri kullanılarak Akreditasyon ve Kalite Birimi tarafından hazırlanmıştır.

*2015 verileri geçicidir.

1991 yılında Türkiye’de 5.675.000 dekar alana ayçiçeği ekimi yapılırken 2015 yılında 6.739.875 dekarlık alana ayçiçeği (çerezlik ve yağlık) ekimi yapılmıştır. Türkiye genelinde 2010 yılında 6.460.000 dekar alana ayçiçeği (çerezlik ve yağlık) ekimi yapılırken, 2015 yılında TÜİK geçici verilerine göre %0,4 artarak 6.739.875 dekar alana yükselmiştir.

Ürün adı	2010 Ekilen alan (dekar)	2011 Ekilen alan (dekar)	2012 Ekilen alan (dekar)	2013 Ekilen alan (dekar)	2014 Ekilen alan (dekar)	2015 Ekilen alan (dekar)
Ayçiçeği (Çerezlik)	900.000	997.000	1.000.000	1.000.000	895.239	1.049.925
Ayçiçeği (Yağlık)	5.560.000	5.560.000	5.046.160	5.202.600	5.524.651	5.689.950
Toplam	6.460.000	6.557.000	6.046.160	6.202.600	6.419.890	6.739.875

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 1

TÜİK 2015 geçici verilerine göre Türkiye genelinde 30 ilde çerezlik ayçiçeği ekimi yapılmıştır. Ekim yapılan alan sıralamasında 344.915 dekar alanla Ankara birinci sırada yer alırken onu 168.814 dekar ile Denizli ve 130.475 dekar alanla Kırıkkale izlemektedir.

2015 yılı Ayçiçeği (Çerezlik)Ekilen Alan Sıralaması

Sıra No	Bölge	Şehir	Üretim (ton)	Sıra No	Bölge	Şehir	Üretim (ton)	Sıra No	Bölge	Şehir	Üretim (ton)
1	TR510	Ankara	36.295	11	TR715	Kırşehir	4.973	21	TR722	Sivas	514
2	TR322	Denizli	36.101	12	TR332	Afyon	3.689	22	TR334	Uşak	451
3	TR721	Kayseri	19.828	13	TRA11	Erzurum	2.837	23	TR822	Çankırı	406
4	TR632	Kahramanmaraş	17.331	14	TR413	Bilecik	2.329	24	TR310	İzmir	294
5	TR712	Aksaray	10.288	15	TRA12	Erzincan	1.884	25	TR714	Nevşehir	204
6	TR711	Kırıkkale	9.800	16	TR522	Karaman	1.484	26	TR333	Kütahya	119
7	TR411	Bursa	8.955	17	TR331	Manisa	1.236	27	TR612	Isparta	78
8	TR521	Konya	7.327	18	TR833	Çorum	1.205	28	TR613	Burdur	10
9	TR723	Yozgat	6.388	19	TR422	Sakarya	987	29	TR631	Hatay	8
10	TR412	Eskişehir	5.114	20	TRB11	Malatya	559	30	TR421	Kocaeli	6

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 2

TÜİK 2015 geçici verilerine göre Türkiye genelinde 55 ilde Ayçiçeği (Yağlık) ekimi yapılmıştır. Ekim yapılan alan sıralamasında 1.284.677 dekar alanla Tekirdağ birinci sırada yer alırken onu 984.061 dekar ile Edirne ve 733.520 dekar alanla Kırklareli izlemektedir.

2015 yılı Ayçiçeği (Yağlık) Ekilen Alan Sıralaması

Sıra No	Bölge	Şehir	Ekilen alan (dekar)	Sıra No	Bölge	Şehir	Ekilen alan (dekar)
1	TR211	Tekirdağ	1.284.677	29	TR424	Bolu	9.094
2	TR212	Edirne	984.061	30	TR711	Kırıkkale	9.031
3	TR213	Kırklareli	733.520	31	TR333	Kütahya	9.014
4	TR521	Konya	460.376	32	TR632	Kahramanmaraş	7.905
5	TR621	Adana	440.400	33	TR334	Uşak	6.715
6	TR833	Çorum	198.952	34	TRC11	Gaziantep	5.713
7	TR222	Çanakkale	160.877	35	TRA21	Ağrı	4.546
8	TR100	İstanbul	160.694	36	TR421	Kocaeli	4.536
9	TR221	Balıkesir	154.980	37	TR323	Muğla	4.178
10	TR832	Tokat	134.962	38	TR631	Hatay	4.135
11	TR831	Samsun	127.866	39	TRB23	Bitlis	4.019
12	TR834	Amasya	115.957	40	TR813	Bartın	3.219
13	TR712	Aksaray	106.351	41	TR722	Sivas	3.043
14	TR411	Bursa	90.648	42	TR321	Aydın	2.345
15	TR412	Eskişehir	69.268	43	TR613	Burdur	1.687
16	TRC21	Şanlıurfa	61.221	44	TR714	Nevşehir	1.326
17	TR522	Karaman	59.163	45	TR611	Antalya	1.308
18	TR510	Ankara	48.096	46	TRC12	Adıyaman	1.189
19	TR633	Osmaniye	41.075	47	TR331	Manisa	799
20	TR422	Sakarya	25.791	48	TRA11	Erzurum	639
21	TR332	Afyon	25.748	49	TR425	Yalova	404
22	TR622	Mersin	24.926	50	TR811	Zonguldak	270
23	TR715	Kırşehir	21.384	51	TR322	Denizli	248
24	TR413	Bilecik	20.024	52	TRA12	Erzincan	165
25	TRB22	Muş	16.393	53	TR721	Kayseri	124
26	TR310	İzmir	14.297	54	TR822	Çankırı	101
27	TRC22	Diyarbakır	12.102	55	TR612	Isparta	37
28	TR723	Yozgat	10.351				

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 3

1.2. TR83 Bölgesinde Ayçiçeği Ekim Alanı

Samsun, Tokat, Çorum ve Amasya illerinden oluşan TR83 bölgesinde 2010 yılında 4.420 dekar alana çerezlik ayçiçeği, 240.501 dekar alana yağlık ayçiçeği ekilmiştir. 2015 yılı geçici verilerine göre ekilen alanlar çerezlik ayçiçeği için 4.530 dekara yağlık ayçiçeği için ise 582.267 dekara çıkmıştır. 2010 yılından buyana ayçiçeği ekim alanları açısından TR83 bölgesinin Türkiye genelindeki payı %3,79'dan %8,64'e yükselmiştir.

2015 yılında ayçiçeği (çerezlik ve yağlık) ekimi yapılan alan 2010 yılına göre, Türkiye genelinde %2,34 artarken TR83 bölgesinde artış %140,22 seviyesindedir.

Ürün adı	2010		2011		2012		2013		2014		2015*	
	Ekilen alan (dekar)	Pay	Ekilen alan (dekar)	Pay	Ekilen alan (dekar)	Pay	Ekilen alan (dekar)	Pay	Ekilen alan (dekar)	Pay	Ekilen alan (dekar)	Pay
Ayçiçeği (Çerezlik)	4.420	0,49%	6.488	0,65%	8.270	0,83%	4.840	0,48%	4.990	0,56%	4.530	0,43%
Ayçiçeği (Yağlık)	240.501	4,33%	381.130	6,85%	427.429	8,47%	618.261	11,88%	646.173	11,70%	577.737	10,15%
Toplam	244.921	3,79%	387.618	5,91%	435.699	7,21%	623.101	10,05%	651.163	10,14%	582.267	8,64%

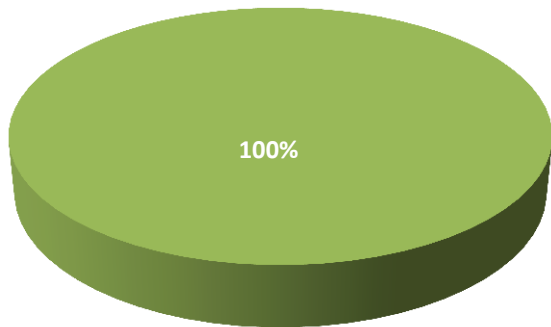
Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 4

2015 verilerine göre TR83 bölgesinde çerezlik ayçiçeği ekimi yapılan alanların tamamı Çorum da bulunmaktadır. Yağlık ayçiçeği ekimi yapılan alanların %35'lik kısmı Çorum'da, %23'lük kısmı Tokat'ta, %22'lik kısmı Samsun'da ve %20'lik kısmı ise Amasya'da bulunmaktadır.

Ayçiçeği (Çerezlik)

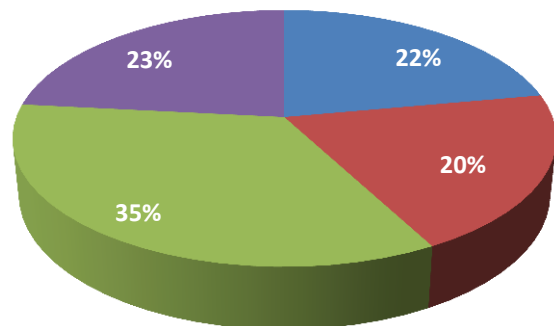
■ Samsun ■ Amasya ■ Çorum ■ Tokat

Şekil 1

Ayçiçeği (Yağlık)

■ Samsun ■ Amasya ■ Çorum ■ Tokat

Şekil 2

1.3. Samsun'da Ayçiçeği Ekim Alanı

2004 yılından 2015 yılına kadar olan veriler incelendiğinde Samsun ilinde çerezlik ayçiçeği ekimi yapılmadığı görülmektedir.

Samsun da 2010 yılında 80.142 dekar alana yağlık ayçiçeği ekilmiştir. 2015 yılı geçici verilerine göre ekilen alan **%59,55 artarak** 127.866 dekar alana ulaşmıştır.

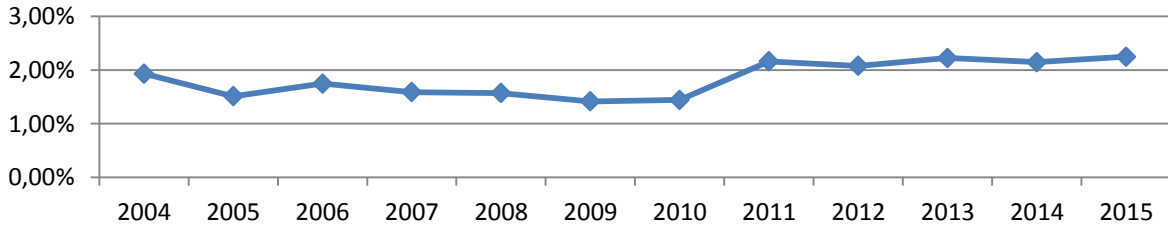
	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
Ayçiçeği (Yağlık)						
Samsun	80.142	120.112	104.864	115.649	118.576	127.866
Samsun'un Türkiye payı	1,44%	2,16%	2,08%	2,22%	2,15%	2,25%
Samsun'un TR83 Payı	33,32%	31,51%	24,53%	18,71%	18,35%	22,13%
Toplam						
Samsun	80.142	73.980	89.070	77.143	80.142	77.996
Samsun'un Türkiye payı	1,24%	1,13%	1,47%	1,24%	1,25%	1,16%
Samsun'un TR83 Payı	32,72%	19,09%	20,44%	12,38%	12,31%	13,40%

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) . * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 5

2010 yılında Samsun ilinde yağlık ayçiçeği ekimi yapılan alan Türkiye genelinde ekimi yapılan alanların %1,44'ünü oluştururken bu pay 2015 yılında %2,25'e yükselmiştir.

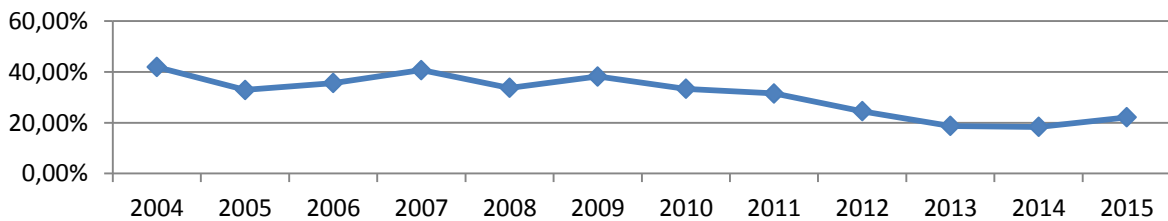
Yağlık Ayçiçeği Ekim Alanında Samsun'un Türkiye payı

Şekil 3

2010 yılında Samsun ilinde yağlık ayçiçeği ekimi yapılan alan TR83 genelinde ekimi yapılan alanların %33,32'sini oluştururken bu pay 2015 yılında ekim yapılan alan miktarının artmasına rağmen diğer illerdeki alanların da artması sebebiyle %22,13'e gerilemiştir.

Yağlık Ayçiçeği Ekim Alanında Samsun'un TR83 Payı

Şekil 4

1.3.1. Samsun İlçelerinde Ayçiçeği Ekim Alanı

2010-2015 yılı TÜİK verileri incelendiğinde Samsun ilçelerinden Bafra, Havza, Ladik ve Vezirköprü ilçeleri dışındaki ilçelerde önemli düzeyde ayçiçeği üretimi olmadığı görülmektedir. **2015 yılı geçici verilerine göre ekim alanlarının %47'si Vezirköprü %44'ü ise Havza, %8'i Ladik ilçelerindedir.**

2010-2015 yılları arasındaki değişimler incelendiğinde ayçiçeği ekimi yapılan alanların Alaçam, Kavak ve Ondokuzmayıs ilçelerinde az miktardaki ekim alanlarının 2015 yılında ayçiçeği ekimi için kullanılmadığı, Çarşamba ilçesinde alan miktarının %88,57 azaldığı, Bafra da yer alan ekim alanının neredeyse korunduğu, Vezirköprü'de yer alan ekim alanının %20,95, Havza'da ki alanın %122,15, Ladik de yer alan alanların ise %490,11 arttığı görülmektedir.

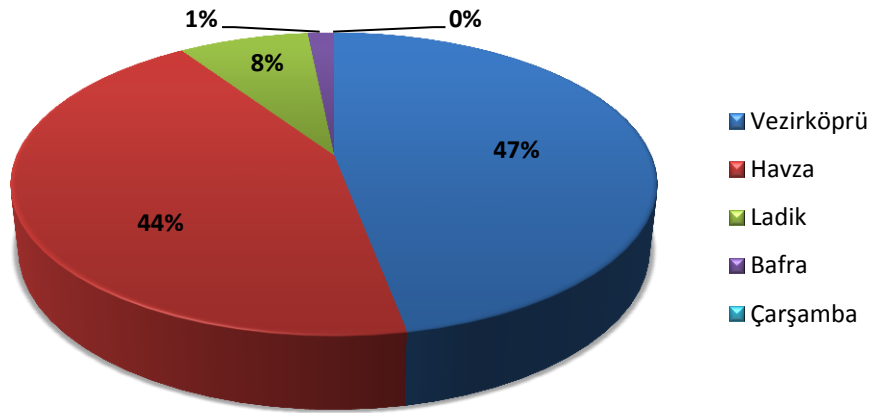
30.665 dekar alanla Havza artış sıralamasında birinci sırayı alırken onu 10.408 dekar ile Vezirköprü ve 8.278 dekar ile Ladik ilçesi izlemektedir.

İlçe Adı	Ürün adı	2010 Ekilen alan (dekar)	2011 Ekilen alan (dekar)	2012 Ekilen alan (dekar)	2013 Ekilen alan (dekar)	2014 Ekilen alan (dekar)	2015* Ekilen alan (dekar)	2010 /2015* değişim	2014 /2015* değişim
Alaçam	Ayçiçeği (Yağlık)	10						-100,00%	-
Bafra	Ayçiçeği (Yağlık)	2.000	1.926	2.356	3.752	2.626	1.996	-0,20%	-23,99%
Çarşamba	Ayçiçeği (Yağlık)	350					40	-88,57%	-
Havza	Ayçiçeği (Yağlık)	25.104	48.160	40.502	49.112	52.587	55.769	122,15%	6,05%
Kavak	Ayçiçeği (Yağlık)				198			-	-
Ladik	Ayçiçeği (Yağlık)	1.689	2.601	3.093	8.530	7.115	9.967	490,11%	40,08%
Ondokuz Mayıs	Ayçiçeği (Yağlık)				146			-	-
Vezirköprü	Ayçiçeği (Yağlık)	49.686	67.425	58.913	53.911	56.106	60.094	20,95%	7,11%

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 6

2015 yılı geçici verilerine göre Samsun ilçeleri yağlık ayçiçeği ekim alanları dağılımı

Şekil 5

1.4. Amasya'da Ayçiçeği Ekim Alanı

2004 yılından 2015 yılına kadar olan veriler incelendiğinde Amasya ilinde çerezlik ayçiçeği ekiminin 2008-2011 yıllarında çok az miktarda yapıldığı görülmektedir. Bu nedenle sadece toplam verilerin içinde değerlendirilmiştir.

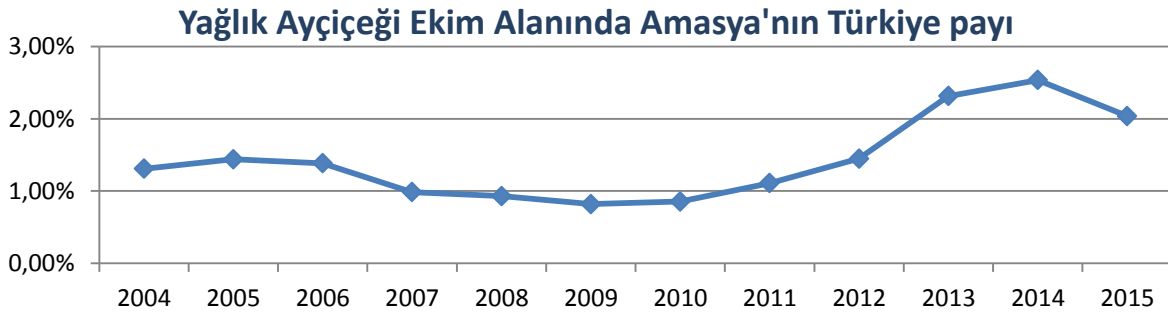
Amasya da 2010 yılında 47.456 dekar alana yağlık ayçiçeği ekilmiştir. 2015 yılı geçici verilerine göre yağlık ayçiçeği ekim alanı **%144,35** artarak 115.957dekar alana ulaşmıştır.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
Ayçiçeği (Yağlık)						
Amasya	47.456	61.620	73.078	120.452	140.088	115.957
Amasya'nın TR83 Payı	19,73%	16,17%	17,10%	19,48%	21,68%	20,07%
Amasya'nın Türkiye payı	0,85%	1,11%	1,45%	2,32%	2,54%	2,04%
Toplam						
Amasya	47.542	61.702	73.078	120.452	140.088	115.957
Amasya'nın TR83 Payı	19,41%	15,92%	16,77%	19,33%	21,51%	19,91%
Amasya'nın Türkiye payı	0,74%	0,94%	1,21%	1,94%	2,18%	1,72%

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

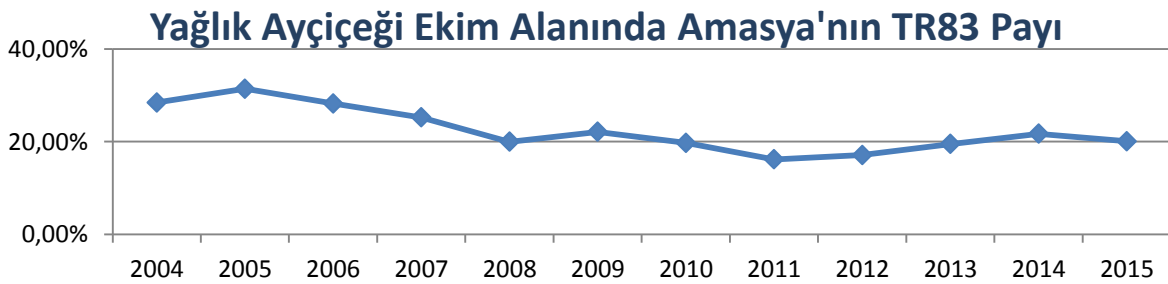
Tablo 7

2010 yılında Amasya ilinde yağlık ayçiçeği ekimi yapılan alan, Türkiye genelinde ekimi yapılan alanların %0,85'ini oluştururken bu pay 2015 yılında %2,04'e yükselmiştir.

Şekil 6

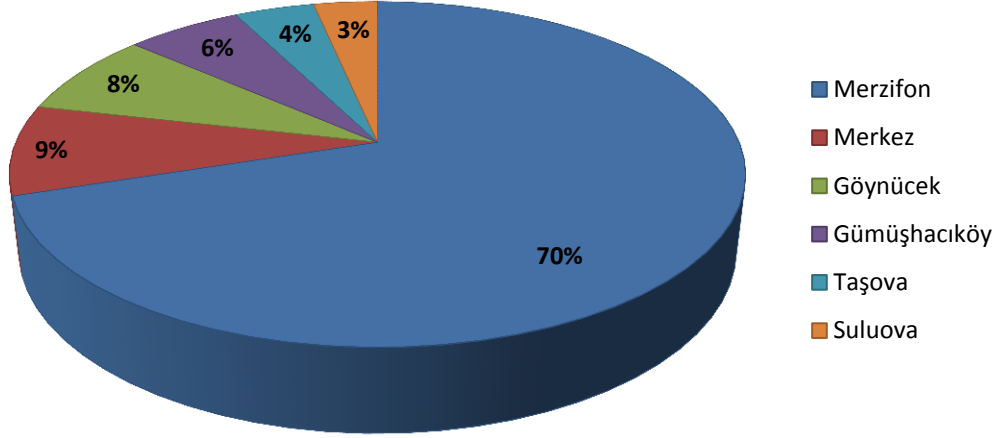
2010 yılında Amasya ilinde yağlık ayçiçeği ekimi yapılan alan, TR83 genelinde ayçiçeği ekimi yapılan alanların %19,41'ini oluştururken bu pay 2015 yılında %19,91'e yükselmiştir.

Şekil 7

1.4.1. Amasya İlçelerinde Ayçiçeği Ekim Alanı

2015 yılı geçici verilerine göre yağlık ayçiçeği ekim alanlarının %70'i Merzifon ilçesindedir. Ekim alanlarının %9'u Merkez, %8'i Göynücek, %6'sı Gümüşhacıköy, %4'ü Taşova ve %3'ü Suluova ilçesindedir.

Şekil 8

2010-2015 yılları arasındaki değişimler incelendiğinde yağlık ayçiçeği ekimi yapılan alanların, yağlık ayçiçeği üretimi yapılan tüm ilçelerde arttığı görülmektedir.

2010 yılında 36.000 dekar yağlık ayçiçeği ekim alanına sahip olan alanla Merzifon ilçesinde ekim alanı 2014 yılında 96.000 dekar kadar çıkmış 2015 yılında 81.258 dekar alana gerilemiştir.

2015 yılında ekim alanları bir önceki seneye göre, Suluova'da %64,97, Taşova'da %16,26 ve Merzifon'da %15,94 azalmıştır.

İlçe Adı	Ürün adı	2010 Ekilen alan (dekar)	2011 Ekilen alan (dekar)	2012 Ekilen alan (dekar)	2013 Ekilen alan (dekar)	2014 Ekilen alan (dekar)	2015* Ekilen alan (dekar)	2010 /2015* değişim	2014 /2015* değişim
Merkez	Ayçiçeği (Yağlık)	6.000	5.779	7.292	18.803	9.512	9.823	63,72%	3,27%
Göynücek	Ayçiçeği (Yağlık)	2.350	4.768	5.247	12.988	9.666	9.106	287,49%	-5,79%
Gümüşhacıköy	Ayçiçeği (Yağlık)	1.406	1.686	1.606	6.574	7.347	7.026	399,72%	-4,37%
	Ayçiçeği (Çerezlik)	86	82	-	-	-	-	-100,00%	-
Merzifon	Ayçiçeği (Yağlık)	36.000	46.454	56.849	65.582	96.666	81.258	125,72%	-15,94%
Suluova	Ayçiçeği (Yağlık)	1.700	2.620	-	5.567	11.097	3.887	128,65%	-64,97%
Taşova	Ayçiçeği (Yağlık)	-	313	2.084	10.938	5.800	4.857	-	-16,26%

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 8

2.ÜRETİM

2.1. Türkiye’de Ayçiçeği Üretimi

1991 yılında Türkiye’de toplam 800.000 ton ayçiçeği üretilmekteyken 2015 yılında üretim miktarı 1.550.700 ton olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye genelinde 2010 yılında 150.000 ton çerezlik ayçiçeği üretimi yapılırken, TÜİK geçici verilerine göre 2015 yılında üretim miktarı %19,44 artarak 180.700 tona yükselmiştir.

Türkiye genelinde 2010 yılında 854.407 ton yağlık ayçiçeği üretimi yapılırken, TÜİK geçici verilerine göre 2015 yılında üretim miktarı %38,62 artarak 1.370.000 tona yükselmiştir.

Ürün adı	2010 Üretim (Ton)	2011 Üretim (Ton)	2012 Üretim (Ton)	2013 Üretim (Ton)	2014 Üretim (Ton)	2015* Üretim (Ton)
Ayçiçeği (Çerezlik)	150.000	165.000	170.000	143.000	157.900	180.700
Ayçiçeği (Yağlık)	854.407	992.000	1.057.125	1.320.000	1.335.000	1.370.000
Toplam	1.004.407	1.157.000	1.227.125	1.463.000	1.492.900	1.550.700

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 9

TÜİK 2015 geçici verilerine göre Türkiye genelinde çerezlik ayçiçeği üretim sıralamasında 36.295 ton ile Ankara birinci sırada yer alırken onu 36.101 ton ile Denizli ve 19.828 ton ile Kayseri izlemektedir.

2015 yılı Ayçiçeği (Çerezlik) Üretim Sıralaması

Sıra No	Bölge	Şehir	Üretim (ton)	Sıra No	Bölge	Şehir	Üretim (ton)	Sıra No	Bölge	Şehir	Üretim (ton)
1	TR510	Ankara	36.295	11	TR715	Kırşehir	4.973	21	TR722	Sivas	514
2	TR322	Denizli	36.101	12	TR332	Afyon	3.689	22	TR334	Uşak	451
3	TR721	Kayseri	19.828	13	TRA11	Erzurum	2.837	23	TR822	Çankırı	406
4	TR632	Kahramanmaraş	17.331	14	TR413	Bilecik	2.329	24	TR310	İzmir	294
5	TR712	Aksaray	10.288	15	TRA12	Erzincan	1.884	25	TR714	Nevşehir	204
6	TR711	Kırıkkale	9.800	16	TR522	Karaman	1.484	26	TR333	Kütahya	119
7	TR411	Bursa	8.955	17	TR331	Manisa	1.236	27	TR612	Isparta	78
8	TR521	Konya	7.327	18	TR833	Çorum	1.205	28	TR613	Burdur	10
9	TR723	Yozgat	6.388	19	TR422	Sakarya	987	29	TR631	Hatay	8
10	TR412	Eskişehir	5.114	20	TRB11	Malatya	559	30	TR421	Kocaeli	6

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 10

TÜİK 2015 geçi verilerine göre Türkiye genelinde yağlık ayçiçeği üretim sıralamasında 267.012 ton ile Tekirdağ birinci sırada yer alırken, onu 226.573 ton ile Edirne ve 210.307 ton ile Konya izlemektedir.

2015 yılı Ayçiçeği (Yağlık) Üretim Sıralaması

Sıra No	Bölge	Şehir	Üretim (ton)	Sıra No	Bölge	Şehir	Üretim (ton)
1	TR211	Tekirdağ	267.012	29	TR424	Bolu	1.770
2	TR212	Edirne	226.573	30	TR323	Muğla	1.573
3	TR521	Konya	210.307	31	TR632	Kahramanmaraş	1.521
4	TR213	Kırklareli	188.998	32	TR723	Yozgat	1.491
5	TR621	Adana	134.361	33	TR333	Kütahya	1.391
6	TR833	Çorum	51.984	34	TRC22	Diyarbakır	1.289
7	TR712	Aksaray	43.985	35	TR421	Kocaeli	1.040
8	TR832	Tokat	41.593	36	TR334	Uşak	970
9	TR222	Çanakkale	40.787	37	TR631	Hatay	907
10	TR831	Samsun	39.083	38	TRB23	Bitlis	885
11	TR100	İstanbul	35.795	39	TRA21	Ağrı	833
12	TR834	Amasya	35.024	40	TR321	Aydın	690
13	TR221	Balıkesir	30.609	41	TR722	Sivas	645
14	TR412	Eskişehir	24.167	42	TR714	Nevşehir	335
15	TR411	Bursa	22.593	43	TR813	Bartın	328
16	TR522	Karaman	19.020	44	TR613	Burdur	319
17	TRC21	Şanlıurfa	13.421	45	TRC12	Adıyaman	188
18	TR633	Osmaniye	11.167	46	TR611	Antalya	185
19	TR510	Ankara	9.636	47	TR331	Manisa	169
20	TR622	Mersin	7.276	48	TRA11	Erzurum	149
21	TR422	Sakarya	5.897	49	TR425	Yalova	57
22	TR332	Afyon	4.858	50	TR322	Denizli	43
23	TR310	İzmir	3.922	51	TR811	Zonguldak	40
24	TR715	Kırşehir	3.874	52	TRA12	Erzincan	29
25	TR413	Bilecik	3.220	53	TR721	Kayseri	25
26	TRB22	Muş	3.090	54	TR822	Çankırı	13
27	TR711	Kırıkkale	2.633	55	TR612	Isparta	4
28	TRC11	Gaziantep	2.226				

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 11

2.2. TR83 Bölgesinde Ayçiçeği Üretimi

Samsun, Amasya, Çorum ve Tokat illerinden oluşan TR83 bölgesinde 2010 yılında toplam 59.167 ton ayçiçeği üretimi yapılırken 2015 yılında üretim miktarı 168.889 ton olarak gerçekleşmiştir.

Ürün adı	2010 Üretim (ton)	2011 Üretim (ton)	2012 Üretim (ton)	2013 Üretim (ton)	2014 Üretim (ton)	2015 Üretim (ton)
Ayçiçeği (Çerezlik)	1.323	2.021	1.485	765	868	1.205
Ayçiçeği (Yağlık)	57.844	100.272	130.232	162.534	138.601	167.684
Toplam	59.167	102.293	131.717	163.299	139.469	168.889

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 12

2010 yılında TR83 bölgesinde üretilen çerezlik ayçiçeği miktarı Türkiye genelinde üretilen çerezlik ayçiçeği miktarının, %0.88'ini oluştururken 2015 yılında bu pay %0.67'ye gerilemiştir.

2010 yılında TR83 bölgesinde üretilen çerezlik ayçiçeği miktarı Türkiye genelinde üretilen çerezlik ayçiçeği miktarının, %6.77'sini oluştururken 2015 yılında bu pay %12.24'e çıkmıştır.

	2010 Üretim (ton)	2011 Üretim (ton)	2012 Üretim (ton)	2013 Üretim (ton)	2014 Üretim (ton)	2015* Üretim (ton)	2010-2015* değişim	2014-2015* değişim
TR83	59.167	102.293	131.717	163.299	139.469	168.889	185,44%	21,09%
Samsun	20.076	16.248	15.373	18.522	18.475	33.948	69,10%	83,75%
Amasya	10.228	16.309	22.471	35.446	39.780	35.024	242,43%	-11,96%
Çorum	16.638	26.853	43.346	47.739	38.297	53.189	219,68%	38,89%
Tokat	13.826	25.183	28.241	47.096	33.740	41.593	200,83%	23,28%

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 13

2010-2015 yıllarında yaşanan değişiklikler TR83 bölgesinde yer alan iller açısından incelendiğinde (Tablo 13) Samsun'da toplam ayçiçeği üretiminin Samsun'da %69.10, Amasya'da %242.43, Çorum'da %219.68 ve Tokat'ta %200.83 arttığı görülmektedir.

2014-2015 yıllarında yaşanan değişiklikler TR83 bölgesinde yer alan iller açısından incelendiğinde (Tablo 13) Samsunda toplam ayçiçeği üretiminin %83,75, Çorum da %38.89, Tokat'ta %23.28 arttığı, Amasya'da ise %11,96 azaldığı görülmektedir.

2.2.1. TR83 Bölgesinde Çerezlik Ayçiçeği Üretimi

Samsun, Amasya, Çorum ve Tokat illerinden oluşan TR83 bölgesinde 2010 yılında toplam 1.323 ton çerezlik ayçiçeği üretimi yapılırken 2015 yılında çerezlik ayçiçeği üretim miktarı 1.205 ton olarak gerçekleşmiştir.

2010 yılında TR83 bölgesinde üretilen çerezlik ayçiçeği miktarı Türkiye genelinde üretilen durum çerezlik ayçiçeği miktarının, %0,88'ini oluştururken 2015 yılında bu pay %0,67'ye kadar gerilemiştir.

TR83 bölgesinde 2015 yılında üretilen çerezlik ayçiçeği miktarı 2010 yılına göre %8,92 azalmış, %2014 yılına göre ise %38,82 artmıştır.

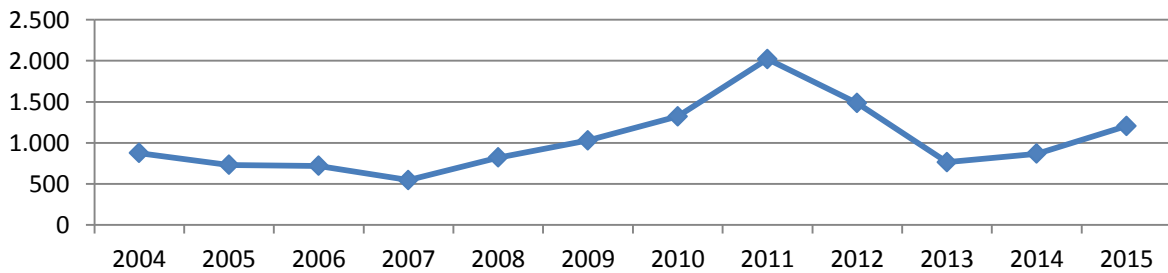
Çerezlik Ayçiçeği	2010 Üretim (ton)	2011 Üretim (ton)	2012 Üretim (ton)	2013 Üretim (ton)	2014 Üretim (ton)	2015* Üretim (ton)	2010-2015* değişim	2014-2015* değişim
TR83	1.323	2.021	1.485	765	868	1.205	-8,92%	38,82%
Samsun	0	0	0	0	0	0	-	-
Amasya	86	82	0	0	0	0	-100,00%	-
Çorum	1.238	1.937	1.485	765	868	1.205	-2,67%	38,82%
Tokat	51	51	0	0	0	0	-100,00%	-

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 14

2010-2015 yıllarında çerezlik ayçiçeği üretim miktarları ve yaşanan değişiklikler TR83 bölgesinde yer alan iller açısından incelendiğinde (Tablo 14) üretimin Samsunda çerezlik ayçiçeği üretiminin bu yıllar arasında yapılmadığı, Amasya ve Tokat illerinde 2010 ve 2011 yıllarında az miktarda yapılan üretimin daha sonraki yıllarda yapılmadığı görülmektedir. Çorum ilinde ise çerezlik ayçiçeği üretiminin 2010 yılına göre %2,67 azaldığı, 2014 yılına göre ise %38,82 arttığı görülmektedir.

TR83 Bölgesinde Ayçiçeği (Çerezlik) Üretimi

Şekil 9

2.2.2. TR83 Bölgesinde Yağlık Ayçiçeği Üretimi

Samsun, Amasya, Çorum ve Tokat illerinden oluşan TR83 bölgesinde 2010 yılında toplam 57.844 ton yağlık ayçiçeği üretimi yapılırken 2015 yılında yağlık ayçiçeği üretim miktarı 167.684 ton olarak gerçekleşmiştir.

2010 yılında TR83 bölgesinde üretilen yağlık ayçiçeği miktarı Türkiye genelinde üretilen yağlık ayçiçeği miktarının, %6.77'sini oluştururken 2015 yılında bu pay %12.24'e kadar yükselmiştir.

TR83 bölgesinde 2015 yılında üretilen yağlık ayçiçeği miktarı 2010 yılına göre %189.89, 2014 yılına göre ise %20.98 artmıştır.

Yağlık Ayçiçeği	2010 Üretim (ton)	2011 Üretim (ton)	2012 Üretim (ton)	2013 Üretim (ton)	2014 Üretim (ton)	2015* Üretim (ton)	2010-2015* değişim	2014-2015* değişim
TR83	57.844	100.272	130.232	162.534	138.601	167.684	189,89%	20,98%
Samsun	20.076	16.248	15.373	18.522	18.475	33.948	69,10%	83,75%
Amasya	10.194	16.276	22.471	35.446	39.780	35.024	243,57%	-11,96%
Çorum	15.400	24.916	41.861	46.974	37.429	51.984	237,56%	38,89%
Tokat	13.775	25.132	28.241	47.096	33.740	41.593	201,95%	23,28%

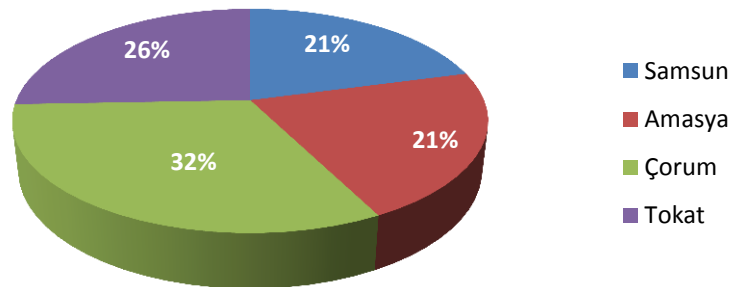
Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 15

2010-2015 yıllarında diğer yağlık ayçiçeği miktarlarında yaşanan değişiklikler TR83 bölgesinde yer alan iller açısından incelendiğinde (Tablo 15) üretimin Samsun'da Samsun'da %69.10, Amasya'da %243.57, Çorum'da %237.56 ve Tokat'ta %201.95 arttığı görülmektedir.

2015 yılında, TR83 Bölgesinde üretilen ayçiçeği miktarı 2014 yılına göre 29.083 ton artarak son altı yılın en yüksek seviyesine ulaşmıştır. 2014-2015 yıllarında yağlık ayçiçeği üretim miktarlarında yaşanan değişiklikler TR83 bölgesinde yer alan iller açısından incelendiğinde (Tablo 15) üretimin Samsun da %83,75, Çorum da %38.89, Tokat'ta %23.28 arttığı, Amasya'da ise %11,96 azaldığı görülmektedir.

TR83 bölgesinde 2015 yılında üretilen yağlık ayçiçeğinin yaklaşık %21'i Samsun'da, %21'i Amasya'da, %32'si Çorum'da ve %26'si Tokat'ta üretilmektedir.

Şekil 10

2.3. Samsun'da Ayçiçeği Üretimi

2004 yılından 2015 yılına kadar olan veriler incelendiğinde Samsun ilinde çerezlik ayçiçeği üretimi yapılmadığı görülmektedir.

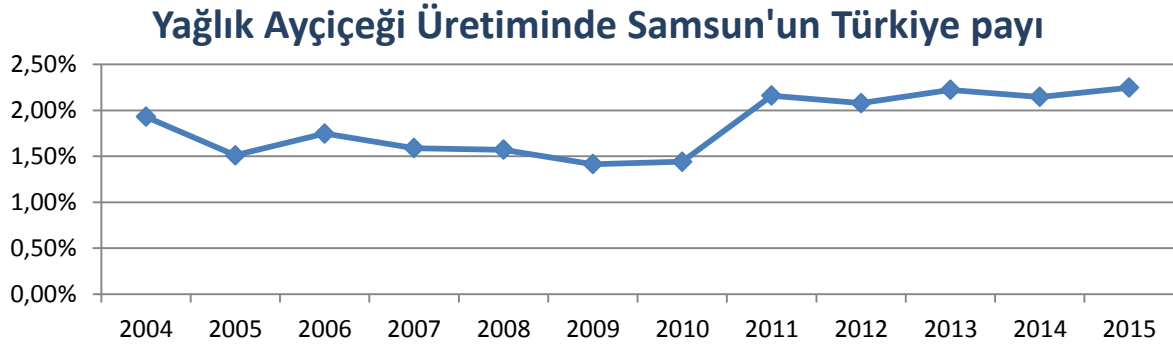
Samsun da 2010 yılında 20.076 ton yağlık ayçiçeği üretilmiştir. 2015 yılı geçici verilerine göre üretilen ayçiçeği miktarı **%69.10 artarak** 33.948 tona ulaşmıştır.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
Ayçiçeği (Yağlık)						
Samsun	20.076	16.248	15.373	18.522	18.475	33.948
Samsun'un Türkiye payı	1,72%	1,39%	1,28%	1,34%	1,25%	2,26%
Samsun'un TR83 Payı	34,71%	16,20%	11,80%	11,40%	13,33%	20,25%
Toplam						
Samsun	20.076	12.855	13.666	9.840	21.614	14.049
Samsun'un Türkiye payı	1,52%	0,96%	1,00%	0,65%	1,32%	0,84%
Samsun'un TR83 Payı	33,93%	12,57%	10,38%	6,03%	15,50%	8,32%

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

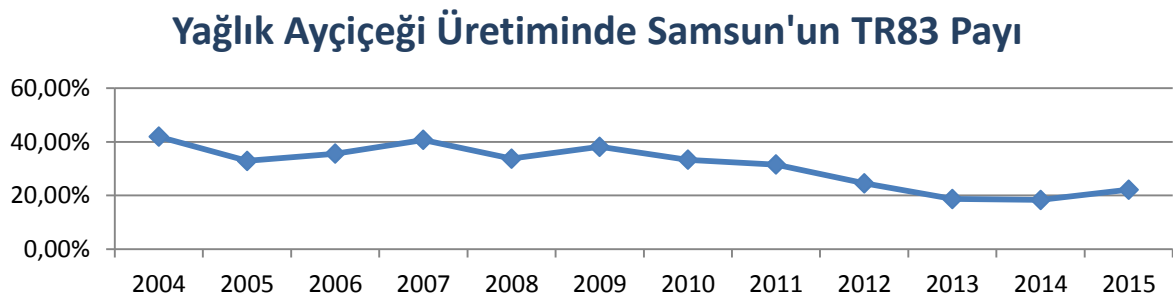
Şekil 11

2010 yılında Samsun ilinde yağlık ayçiçeği üretimi Türkiye genelinde gerçekleşen üretim miktarının %1,72'sini oluştururken bu pay 2015 yılında %2,26'ya yükselmiştir.

Şekil 12

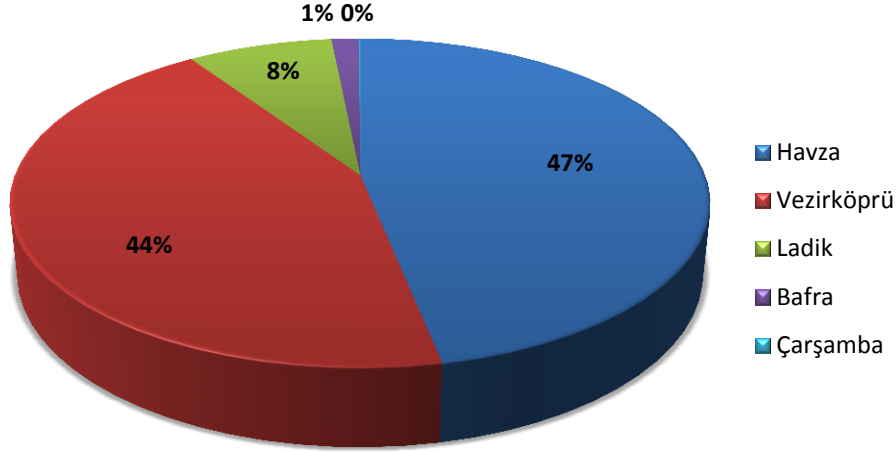
2010 yılında Samsun ilinde yağlık ayçiçeği üretimim TR83 genelinde yapılan üretimin %34.71'ini oluştururken bu pay 2015 yılında yapılan üretim miktarının artmasına rağmen diğer illerdeki üretiminin de artması sebebiyle %20,25'e gerilemiştir.

Şekil 13

2.3.1. Samsun İlçelerinde Ayçiçeği Üretimi

2010-2015 yılı TÜİK verileri incelendiğinde Samsun ilçelerinden Bafra, Havza, Ladik ve Vezirköprü ilçeleri dışındaki ilçelerde önemli düzeyde ayçiçeği üretimi olmadığı görülmektedir. **2015 yılı geçici verilerine üretimin %47'si Havza, %44'ü ise Vezirköprü, %8'i Ladik ilçelerindedir.**

Şekil 14

2010-2015 yılları arasındaki değişimler incelendiğinde (Tablo 19) yağlık ayçiçeği üretiminin Alaçam, Kavak ve Ondokuzmayıs ilçelerinde az miktardaki üretimin 2015 yılında yapılmadığı, Çarşamba ilçesinde üretim miktarının %45.95 azaldığı, Bafra da üretilen ayçiçeği miktarının %16.90, Vezirköprü'de üretimin %40.35, Havza'da ki üretimin %246.78, Ladik de ise üretimin %602.05 arttığı görülmektedir.

2010-2015 yılları arasındaki değişimler incelendiğinde (Tablo 19) yağlık ayçiçeği üretiminde 13.030 ton ile Havza artış sıralamasında birinci sırayı alırken onu 4.910 ton ile Vezirköprü ve 2.607 ton ile Ladik ilçesi izlemektedir.

İlçe Adı	Ürün adı	2010 Üretim (ton)	2011 Üretim (ton)	2012 Üretim (ton)	2013 Üretim (ton)	2014 Üretim (ton)	2015* Üretim (ton)	2010 /2015* değişim	2014/ 2015* değişim
Alaçam	Ayçiçeği (Yağlık)	1						-100,00%	-
Bafra	Ayçiçeği (Yağlık)	491	557	836	1.243	784	574	16,90%	-26,79%
Çarşamba	Ayçiçeği (Yağlık)	74					40	-45,95%	-
Havza	Ayçiçeği (Yağlık)	5.280	13.135	14.498	12.316	11.009	18.310	246,78%	66,32%
Kavak	Ayçiçeği (Yağlık)				50			-	-
Ladik	Ayçiçeği (Yağlık)	438	752	2.738	2.464	2.464	3.075	602,05%	24,80%
Ondokuz Mayıs	Ayçiçeği (Yağlık)				34			-	-
Vezirköprü	Ayçiçeği (Yağlık)	12.191	19.504	21.169	16.634	13.361	17.110	40,35%	28,06%

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 16

2.4. Amasya Ayçiçeği Üretimi

2004 yılından 2015 yılına kadar olan veriler incelendiğinde Amasya ilinde çerezlik üretiminin 2008-2011 yıllarında çok az miktarda yapıldığı görülmektedir. Bu nedenle sadece toplam verilerin içinde değerlendirilmiştir.

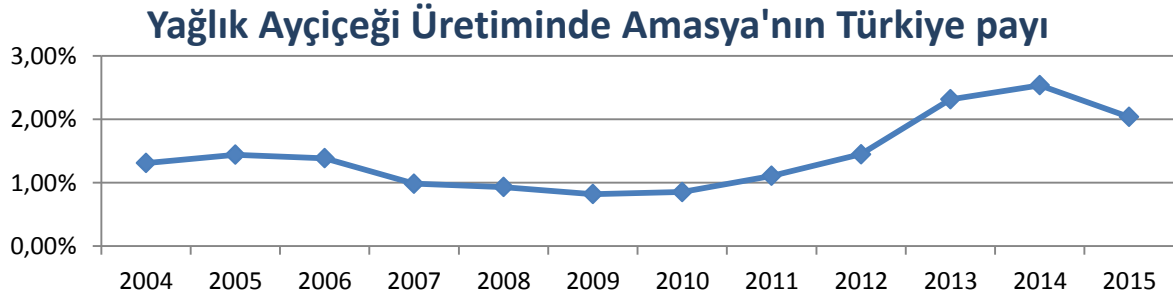
Amasya da 2010 yılında 10.194 ton yağlık ayçiçeği üretimi yapılmıştır. 2015 yılı geçici verilerine göre yağlık ayçiçeği üretim miktarı **%243.57** artarak 35.024 tona ulaşmıştır.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
Ayçiçeği (Yağlık)						
Amasya	10.194	16.276	22.471	35.446	39.780	35.024
Amasya'nın TR83 Payı	17,62%	16,23%	17,25%	21,81%	28,70%	20,89%
Amasya'nın Türkiye payı	0,87%	1,39%	1,87%	2,57%	2,69%	2,33%
Toplam						
Amasya	10.228	16.309	22.471	35.446	39.780	35.024
Amasya'nın TR83 Payı	17,29%	15,94%	17,06%	21,71%	28,52%	20,74%
Amasya'nın Türkiye payı	0,77%	1,22%	1,64%	2,33%	2,43%	2,08%

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) . * 2015 verileri geçicidir.

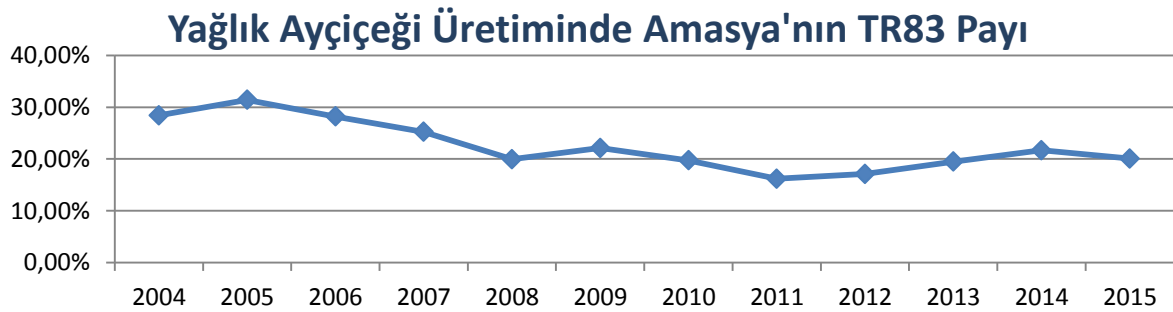
Tablo 17

2010 yılında Amasya ilinde yağlık ayçiçeği üretimi, Türkiye genelinde yapılan üretimin %0,87'sini oluştururken bu pay 2015 yılında %2,33'e yükselmiştir.

Şekil 15

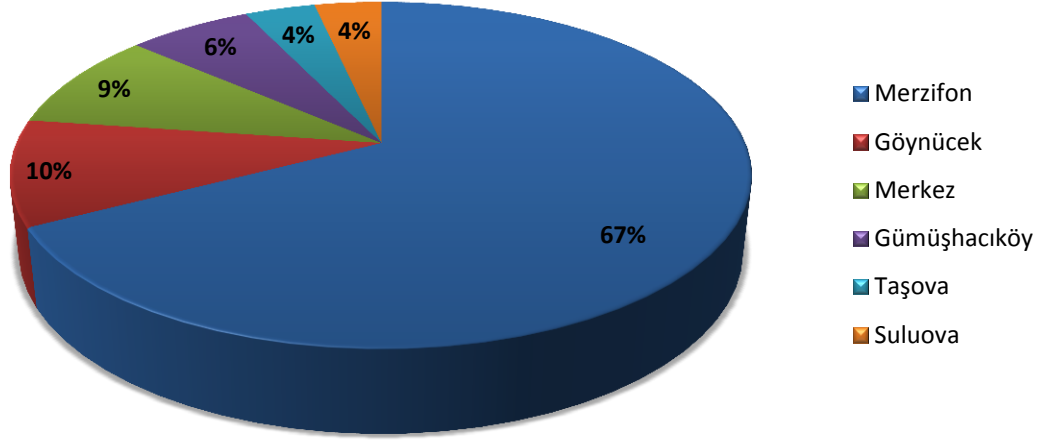
2010 yılında Amasya ilinde gerçekleşen yağlık ayçiçeği üretimi, TR83 genelinde yağlık ayçiçeği üretiminin %17.29'unu oluştururken bu pay 2015 yılında %20.74'e yükselmiştir.

Şekil 16

2.3.1. Amasya İlçelerinde Ayçiçeği Üretimi

2015 yılı geçici verilerine göre yağlık ayçiçeği üretiminin %67'si Merzifon ilçesindedir. Ayçiçeği üretiminde Merkez %10, Göynücek %9, Gümüşhacıköy %6, Taşova %4 ve Suluova %4 paya sahiptir.

Şekil 17

2010-2015 yılları arasındaki değişimler incelendiğinde yağlık ayçiçeği üretimi, yağlık ayçiçeği ekimi yapılan tüm ilçelerde arttığı görülmektedir.

2010 yılında 7.571 ton yağlık ayçiçeği üretimi yapılan Merzifon ilçesinde üretim miktarı 2014 yılında 29.047 tona kadar çıkmış 2015 yılında 23.585 tona gerilemiştir.

2015 yılında üretilen yağlık ayçiçeği miktarı bir önceki seneye göre, Suluova'da %38,44, Merkez'de %20,89 ve Gümüşhacıköy'de %4 artmış, Merzifon'da %18,80, Göynücek'te %5,77, Taşova'da ise %4,76 azalmıştır.

İlçe Adı	Ürün adı	2010 Üretim (ton)	2011 Üretim (ton)	2012 Üretim (ton)	2013 Üretim (ton)	2014 Üretim (ton)	2015* Üretim (ton)	2010 /2015* değişim	2014 /2015* değişim
Merkez	Ayçiçeği (Yağlık)	1.262	1.815	2.312	5.660	2.661	3.217	154,91%	20,89%
Göynücek	Ayçiçeği (Yağlık)	577	1.340	1.710	4.473	3.671	3.459	499,48%	-5,77%
Gümüşhacıköy	Ayçiçeği (Yağlık)	345	383	474	1.972	2.175	2.262	555,65%	4,00%
	Ayçiçeği (Çerezlik)	34	33					-100,00%	-
Merzifon	Ayçiçeği (Yağlık)	7.571	11.902	17.387	19.326	29.047	23.585	211,52%	-18,80%
Suluova	Ayçiçeği (Yağlık)	439	758		1.526	882	1.221	178,13%	38,44%
Taşova	Ayçiçeği (Yağlık)		78	588	2.489	1.344	1.280		-4,76%

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 18

3. VERİM

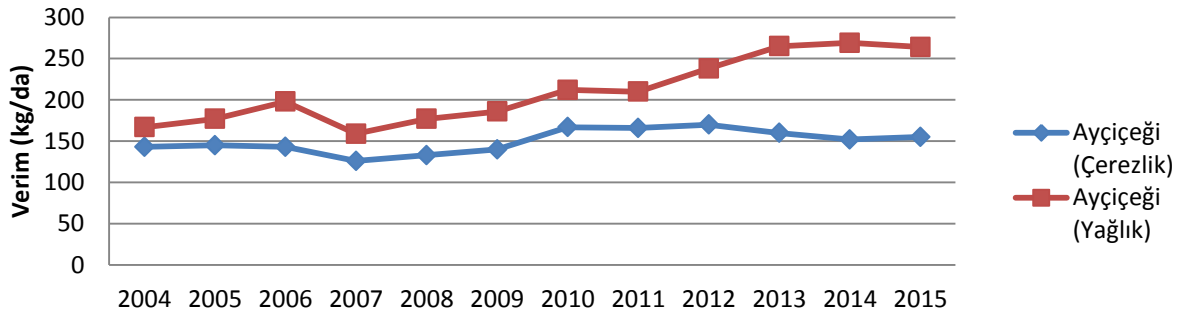
3.1. Türkiye’de Ayçiçeği Verimi

Türkiye genelinde 2010 yılında çerezlik ayçiçeğinde verimlilik dekar başına 167 kg, yağlık ayçiçeğinde ise 212 kg’dır. Çerezlik ayçiçeğinde verimlilik 2012 yılında artmış fakat diğer yıllarda 2010 yılına göre düşmüştür. Yağlık ayçiçeğinde verimlilik 2014 yılına kadar yükseliş göstermiş, 2015 yılında bir miktar düşmüştür.(Tablo 24)

Ürün adı	2010 Verim (kg/da)	2011 Verim (kg/da)	2012 Verim (kg/da)	2013 Verim (kg/da)	2014 Verim (kg/da)	2015* Verim (kg/da)
Ayçiçeği (Çerezlik)	167	166	170	160	152	155
Ayçiçeği (Yağlık)	212	210	238	265	269	264
Toplam	204	204	227	246	255	249

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 19

Şekil 18

TÜİK 2015 geçici verilerine göre Türkiye genelinde 30 ilde çerezlik ayçiçeği ekimi yapılmıştır. Verimlilik sıralamasında dekar başına 353 kg ile İzmir birinci sırada yer alırken onu 305 kg ile Kahramanmaraş ve 297 kg ile Manisa izlemektedir. (Tablo 25)

2015 yılı Ayçiçeği (Çerezlik) Verim Sıralaması

Sıra No	Bölge	Şehir	Verim (kg/da)	Sıra No	Bölge	Şehir	Verim (kg/da)	Sıra No	Bölge	Şehir	Verim (kg/da)
1	TR310	İzmir	353	11	TRB11	Malatya	216	21	TR332	Afyon	130
2	TR632	Kahramanmaraş	305	12	TR322	Denizli	214	22	TR822	Çankırı	126
3	TR331	Manisa	297	13	TR334	Uşak	204	23	TR714	Nevşehir	122
4	TR521	Konya	281	14	TR721	Kayseri	203	24	TR333	Kütahya	119
5	TR631	Hatay	267	15	TRA12	Erzincan	203	25	TR522	Karaman	108
6	TR833	Çorum	266	16	TR421	Kocaeli	200	26	TR723	Yozgat	107
7	TR411	Bursa	263	17	TRA11	Erzurum	174	27	TR510	Ankara	105
8	TR613	Burdur	263	18	TR413	Bilecik	160	28	TR612	Isparta	104
9	TR412	Eskişehir	223	19	TR722	Sivas	151	29	TR715	Kırşehir	83
10	TR712	Aksaray	218	20	TR422	Sakarya	134	30	TR711	Kırıkkale	75

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 20

TÜİK 2015 geçici verilerine göre Türkiye genelinde 55 ilde yağlık ayçiçeği ekimi yapılmıştır. Verimlilik sıralamasında dekar başına 457 kg ile Konya birinci sırada yer alırken onu 414 kg ile Aksaray ve 390 kg ile Gaziantep izlemektedir. (Tablo 26)

2015 yılı Ayçiçeği (Yağlık) Verim Sıralaması

Sıra No	Bölge	Şehir	Verim (kg/da)	Sıra No	Bölge	Şehir	Verim (kg/da)
1	TR521	Konya	457	29	TR722	Sivas	212
2	TR712	Aksaray	414	30	TR331	Manisa	212
3	TRC11	Gaziantep	390	31	TR211	Tekirdağ	208
4	TR323	Muğla	376	32	TR510	Ankara	202
5	TR412	Eskişehir	349	33	TR721	Kayseri	202
6	TR522	Karaman	321	34	TR221	Balıkesir	198
7	TR832	Tokat	308	35	TR424	Bolu	195
8	TR831	Samsun	306	36	TR632	Kahramanmaraş	192
9	TR621	Adana	305	37	TR332	Afyon	189
10	TR834	Amasya	302	38	TRB22	Muş	189
11	TR321	Aydın	294	39	TR613	Burdur	189
12	TR622	Mersin	292	40	TRA21	Ağrı	183
13	TR711	Kırıkkale	292	41	TR715	Kırşehir	181
14	TR310	İzmir	274	42	TRA12	Erzincan	176
15	TR633	Osmaniye	272	43	TR322	Denizli	173
16	TR833	Çorum	261	44	TR413	Bilecik	161
17	TR213	Kırklareli	258	45	TRC12	Adıyaman	158
18	TR222	Çanakkale	254	46	TR333	Kütahya	154
19	TR714	Nevşehir	253	47	TR811	Zonguldak	148
20	TR411	Bursa	249	48	TR723	Yozgat	144
21	TRA11	Erzurum	233	49	TR334	Uşak	144
22	TR212	Edirne	230	50	TR611	Antalya	141
23	TR422	Sakarya	229	51	TR425	Yalova	141
24	TR421	Kocaeli	229	52	TR822	Çankırı	129
25	TR100	İstanbul	223	53	TRC22	Diyarbakır	110
26	TRB23	Bitlis	220	54	TR612	Isparta	108
27	TRC21	Şanlıurfa	219	55	TR813	Bartın	102
28	TR631	Hatay	219				

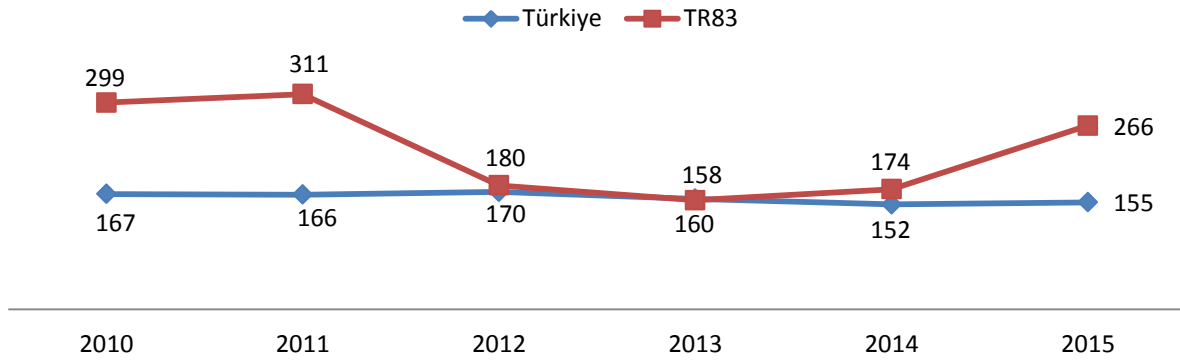
Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 21

3.2. TR83 Bölgesinde Ayçiçeği Verimi

3.2.1. TR83 Bölgesinde Çerezlik Ayçiçeği Verimi

Samsun, Amasya, Çorum ve Tokat illerinden oluşan TR83 bölgesinde 2010 yılında üretilen çerezlik ayçiçeğinin verimliliği dekar başına 299 kg iken, 2015 yılında dekar başına 266 kg olarak gerçekleşmiştir (Şekil19).

Şekil 19

TR83 bölgesinde 2015 yılında çerezlik ayçiçeği verimliliği 2010 yılına göre dekar başına 33 kg azalmış, 2014 yılına göre ise dekar başına 92 kg artmıştır (Tablo 22).

Çerezlik Ayçiçeği	2010 Verim (kg/da)	2011 Verim (kg/da)	2012 Verim (kg/da)	2013 Verim (kg/da)	2014 Verim (kg/da)	2015 Verim (kg/da)	2010-2015* değişim	2014-2015* değişim
Türkiye	167	166	170	160	152	155	-12	3
TR83	299	311	180	158	174	266	-33	92
Samsun	0	0	0	0	0	0	-	-
Amasya	395	402	0	0	0	0	-	-
Çorum	291	307	180	158	174	266	-25	92
Tokat	600	560	0	0	0	0	-	-

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

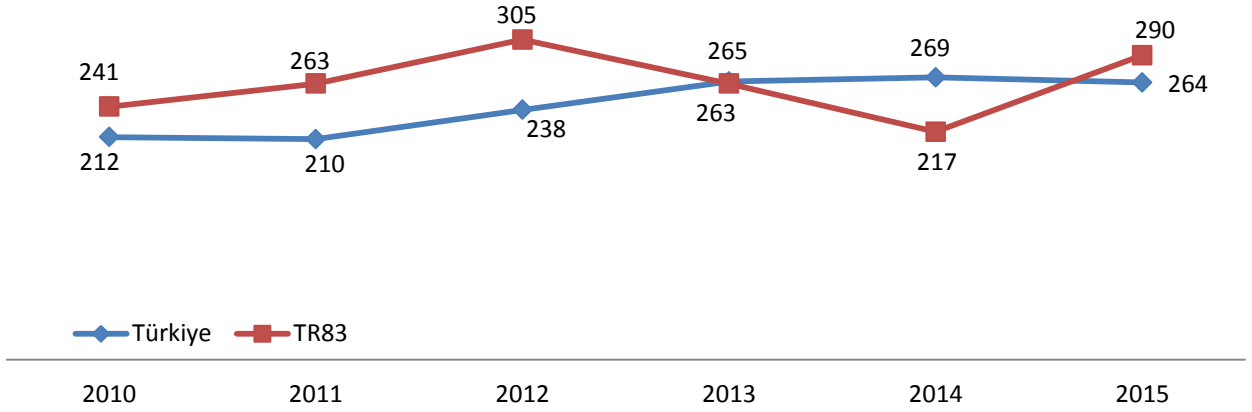
Tablo 22

2010-2015 yıllarında çerezlik ayçiçeği verimliliğinde yaşanan değişiklikler TR83 bölgesinde yer alan iller açısından incelendiğinde (Tablo 22) verimliliğin Çorum da 25 kg azaldığı görülmektedir. Samsun, Amasya ve Tokat illerinde devam eden bir üretim olmadığı için değerlendirme yapılamamıştır.

2014-2015 yıllarında çerezlik ayçiçeği verimliğinde yaşanan değişiklikler TR83 bölgesinde yer alan iller açısından incelendiğinde (Tablo 22) verimliliğin Çorum da 92 arttığı görülmektedir.

3.2.2. TR83 Bölgesinde Yağlık Ayçiçeği Verimi

TR83 bölgesinde 2010 yılında üretilen yağlık ayçiçeği verimliliği dekar başına 241 kg iken, 2015 yılında dekar başına 290 kg olarak gerçekleşerek Türkiye ortalamasınının 26 kg üzerine çıkmıştır (Şekil20).

Şekil 20

TR83 bölgesinde 2015 yılında üretilen yağlık ayçiçeği verimliliği 2010 yılına göre dekar başına 49 kg, 2014 yılına göre ise dekar başına 73 kg artmıştır (Tablo 23).

Yağlık Ayçiçeği	2010 Verim (kg/da)	2011 Verim (kg/da)	2012 Verim (kg/da)	2013 Verim (kg/da)	2014 Verim (kg/da)	2015 Verim (kg/da)	2010-2015* değişim	2014-2015* değişim
Türkiye	212	210	238	265	269	264	52	-5
TR83	241	263	305	263	217	290	49	73
Samsun	225	211	192	237	234	283	58	49
Amasya	215	264	307	294	298	302	87	4
Çorum	260	230	284	230	167	261	1	94
Tokat	250	276	277	265	206	308	58	102

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

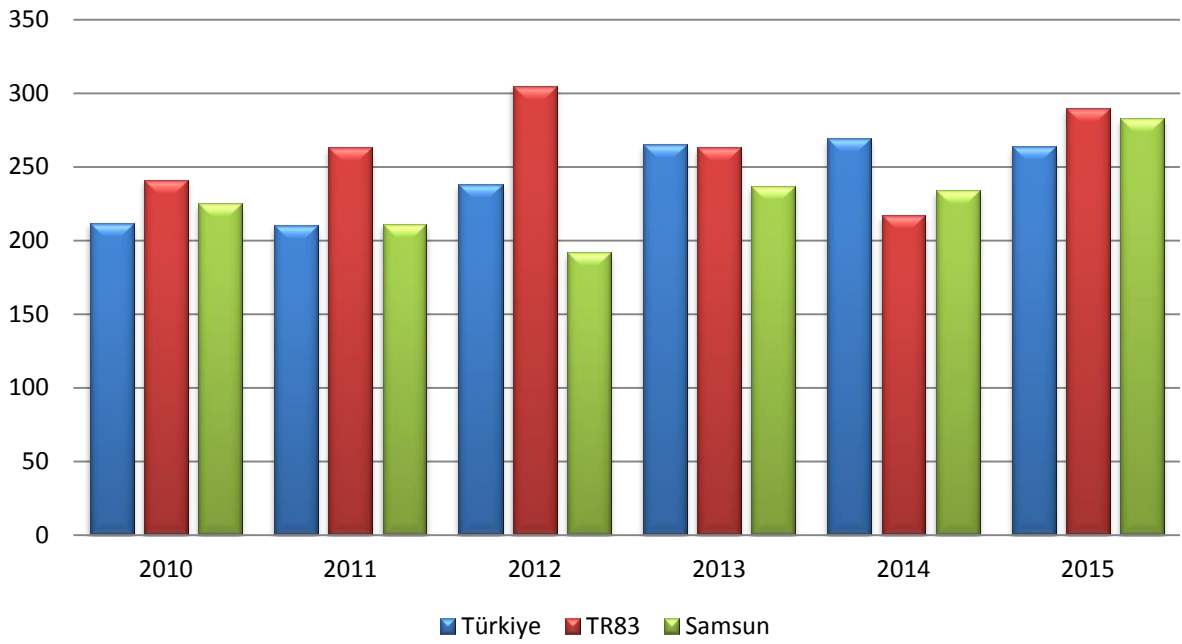
Tablo 23

2010-2015 yıllarında yağlık ayçiçeği verimliğinde yaşanan değişiklikler TR83 bölgesinde yer alan iller açısından incelendiğinde (Tablo 23), verimliliğin Samsun da dekar başına 58 kg, Amasya da 87 kg, Çorum da 1 kg ve Tokat da ise 58 kg arttığı görülmektedir.

2014-2015 yıllarında yağlık ayçiçeği verimliğinde yaşanan değişiklikler TR83 bölgesinde yer alan iller açısından incelendiğinde (Tablo 23) verimliliğin Samsun da 49 kg, Amasya da 4 kg, Çorum da 94 kg ve Tokat da ise 102 kg arttığı görülmektedir.

3.3. Samsun Ayçiçeği Verimi

Samsun ilinde üretilen yağlık ayçiçeğin verimliliği 2010 yılında dekar başına 225 kg iken 2015 yılında verimlilik dekar başına 283 kg olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 21

Samsun da 2015 yılında yağlık ayçiçeği verimliliği 2010 yılına göre dekar başına 58 kg, 2014 yılına göre ise dekar başına 49 kg artmıştır (Tablo 24).

Yağlık Ayçiçeği	2010 Verim (kg/da)	2011 Verim (kg/da)	2012 Verim (kg/da)	2013 Verim (kg/da)	2014 Verim (kg/da)	2015 Verim (kg/da)	2010-2015* değişim	2014-2015* değişim
Türkiye	212	210	238	265	269	264	52	-5
TR83	241	263	305	263	217	290	49	73
Samsun	225	211	192	237	234	283	58	49

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 24

3.3.1. Samsun İlçelerinde Yağlık Ayçiçeği Verimi

TÜİK verileri incelendiğinde 2015 yılında en yüksek verim oranının dekar başına 350 kg yağlık ayçiçeği üretimi ile Çarşamba ilçesine ait olduğu görülmektedir. Onu sırasıyla dekar başına 328 kg ile Havza ve 309 kg ile Ladik izlemektedir.

2010-2015 yıllarında yağlık ayçiçeği verimliğinde yaşanan değişiklikler Samsun ilçeleri açısından incelendiğinde Çarşamba da 139 kg, Havza da 118 kg, Ladik de 50 kg, Bafra da 42 kg ve Vezirköprü de 40 kg arttığı görülmektedir.

2014-2015 yıllarında ayçiçeği verimliğinde yaşanan değişiklikler Samsun ilçeleri açısından incelendiğinde dekar başına yağlık ayçiçeği üretiminde Havza ilçesinde 119 kg, Vezirköprü ilçesinde 47 kg artış olduğu, Bafra ve Ladik ilçelerinde ise yağlık ayçiçeği üretiminde verimliliğin düştüğü görülmektedir.

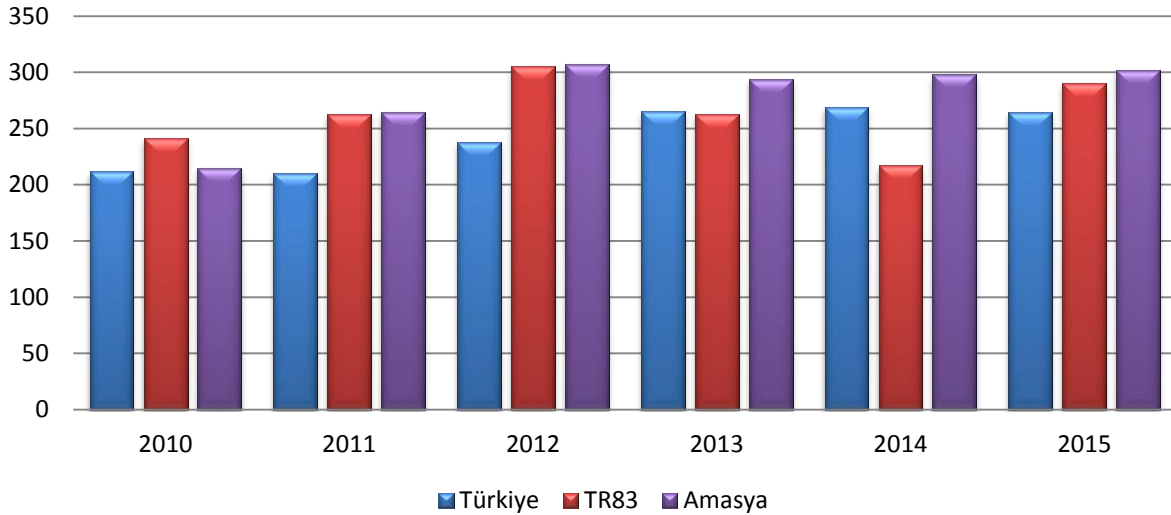
İlçe Adı	Ürün adı	2010 Verim (kg/da)	2011 Verim (kg/da)	2012 Verim (kg/da)	2013 Verim (kg/da)	2014 Verim (kg/da)	2015* Verim (kg/da)	2010 /2015* değişim	2014 /2015* değişim
Alaçam	Ayçiçeği (Yağlık)	100	-	-	-	-	-	-	-
Bafra	Ayçiçeği (Yağlık)	246	289	355	331	299	288	42	-11
Çarşamba	Ayçiçeği (Yağlık)	211	-	-	-	-	350	139	-
Havza	Ayçiçeği (Yağlık)	210	273	358	251	209	328	118	119
Kavak	Ayçiçeği (Yağlık)	-	-	-	253	-	-	-	-
Ladik	Ayçiçeği (Yağlık)	259	289	374	321	346	309	50	-37
Ondokuz Mayıs	Ayçiçeği (Yağlık)	-	-	-	253	239	-	-	-
Vezirköprü	Ayçiçeği (Yağlık)	245	289	359	309	238	285	40	47

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 25

3.4. Amasya Ayçiçeği Verimi

Amasya ilinde üretilen yağlık ayçiçeğinin verimliliği 2010 yılında dekar başına 215 kg iken 2015 yılında verimlilik dekar başına 302 kg olarak gerçekleşerek, Türkiye ortalamasının 38 kg, TR83 bölgesi ortalamasının ise 12 kg üzerine çıkmıştır.

Şekil 22

2015 yılında yağlık ayçiçeğinin verimliliği 2010 yılına göre, Türkiye genelinde dekar başına 52kg, TR83 bölgesi genelinde ise 49 kg artış gerçekleşirken Amasya ilinde dekar başına 87 kg gerçekleşerek hem Türkiye hem de TR83 bölgesindeki artış miktarını geçmiştir (Tablo 26).

2015 yılında yağlık ayçiçeğinin verimliliği 2014 yılına göre, Türkiye genelinde dekar başına 5 kg azalmış, TR83 bölgesi genelinde ise 73 kg artmıştır. Amasya ilinde dekar başına 4kg gerçekleşerek Türkiye ortalamasının üstünde, TR83 bölgesindeki artış miktarının altında gerçekleşmiştir. (Tablo 26).

Yağlık Ayçiçeği	2010 Verim (kg/da)	2011 Verim (kg/da)	2012 Verim (kg/da)	2013 Verim (kg/da)	2014 Verim (kg/da)	2015 Verim (kg/da)	2010-2015* değişim	2014-2015* değişim
Türkiye	212	210	238	265	269	264	52	-5
TR83	241	263	305	263	217	290	49	73
Amasya	215	264	307	294	298	302	87	4

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 26

3.4.1. Amasya İlçelerinde Ayçiçeği Verimi

TÜİK verileri incelendiğinde 2015 yılında en yüksek verim oranının dekar başına 380 kg diğer yağlık ayçiçeği ile Göynücek ilçesine ait olduğu görülmektedir. Onu sırasıyla dekar başına 327 kg ile Merkez ve 322 kg ile Gümüşhacıköy izlemektedir.

2010-2015 yıllarında yağlık ayçiçeği verimliğinde yaşanan değişiklikler Amasya'nın ilçeleri açısından incelendiğinde verimliliğin tüm ilçelerde arttığı görülmektedir (Tablo 27). 2010-2015 yılları kıyaslandığında verimlilik artışı sıralamasında dekar başına 134 kg ile Göynücek birinci sırada yer alırken, onu 117kg ile Merkez izlemektedir.

2014-2015 yıllarında yağlık ayçiçeği verimliğinde yaşanan değişiklikler Amasya'nın ilçeleri açısından incelendiğinde verimliliğin Merkez, Gümüşhacıköy, Suluova, ve Taşova ilçelerde arttığı, Göynücek ilçesinde sabit kaldığı ve Merzifon ilçesinde ise azaldığı görülmektedir. 2010-2014 yılları kıyaslandığında, verimlilik artışı sıralamasında dekar başına 124 kg artış ile Suluova birinci sırada yer alırken onu 47kg ile Merkez ve 32 kg ile Taşova izlemektedir.

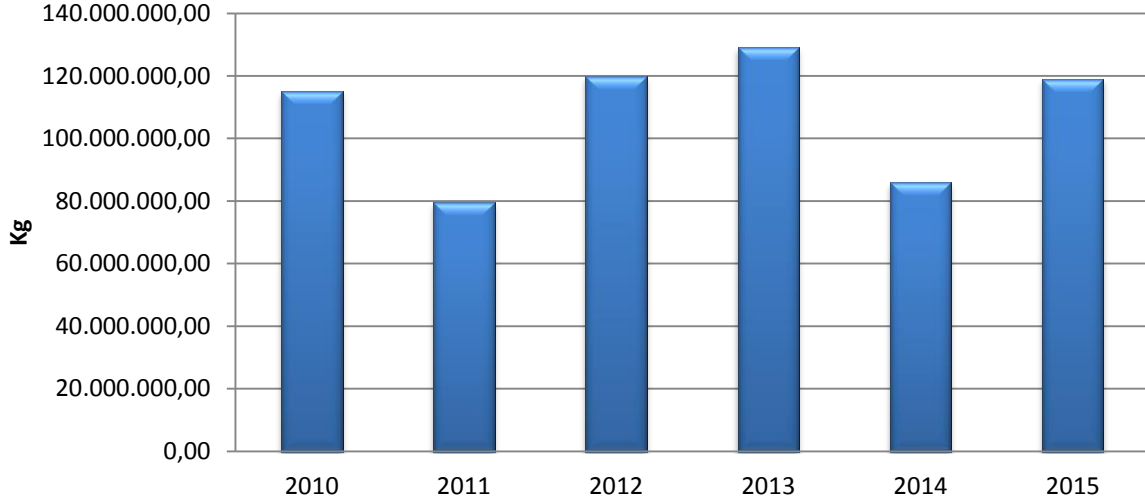
İlçe Adı	Ürün adı	2010 Üretim (ton)	2011 Üretim (ton)	2012 Üretim (ton)	2013 Üretim (ton)	2014 Üretim (ton)	2015* Üretim (ton)	2010 /2015* değişim	2014 /2015* değişim
Merkez	Ayçiçeği (Yağlık)	210	314	317	301	280	327	117	47
Göynücek	Ayçiçeği (Yağlık)	246	281	326	344	380	380	134	0
Gümüşhacıköy	Ayçiçeği (Yağlık)	245	227	295	300	296	322	77	26
	Ayçiçeği (Çerezlik)	395	402	-	-	-	-	-	-
Merzifon	Ayçiçeği (Yağlık)	210	256	306	295	300	290	80	-10
Suluova	Ayçiçeği (Yağlık)	258	289	-	274	190	314	56	124
Taşova	Ayçiçeği (Yağlık)	-	249	282	228	232	264	-	32

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 27

4. TESCİL

Samsun Ticaret Borsası tescil verilerine göre; 2010 yılında işlem gören yağlık ayçiçeği miktarı yaklaşık 114.933 ton iken 2015 yılında işlem gören yağlık ayçiçeği miktarı %3,5 artarak 118.960 tona ulaşmıştır.

Şekil 23

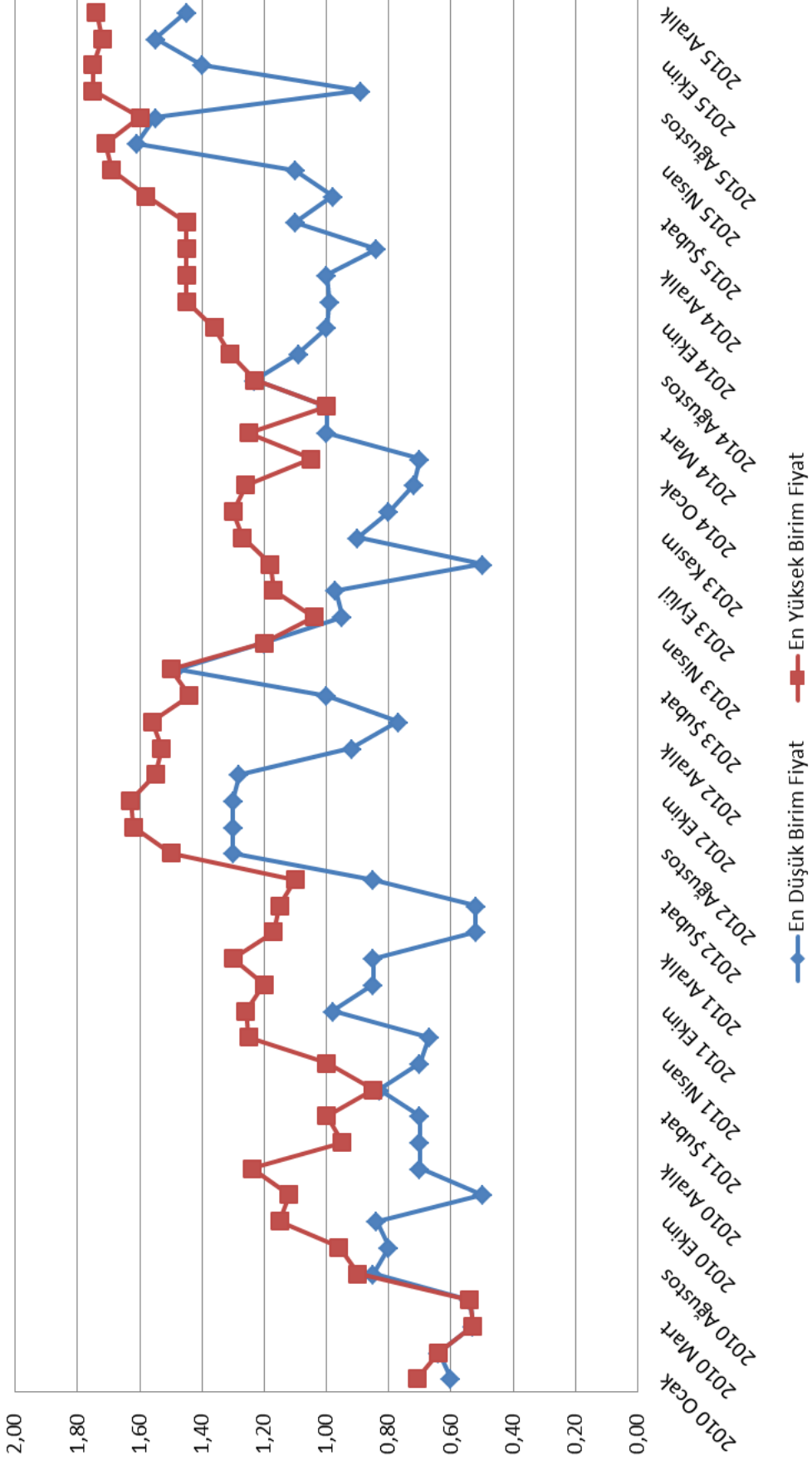
Samsun TB	2010	2011	2012	2013	2014	2015
İşlem Hacmi (TL)	101.255.737,64	91.611.742,39	177.859.092,16	137.245.557,39	105.008.070,08	187.165.111,71
Miktar (Kg)	114.933.254,00	79.583.883,00	119.769.726,16	129.045.730,84	85.946.572,00	118.960.051,60

Samsun Ticaret Borsası tescil verilerine göre; 2010 yılında yağlık ayçiçeği işlem hacmi 101.225.737,64 TL iken 2015 yılında yağlık ayçiçeği işlem hacmi %84,84 artarak 187.165.111,71 TL'ye ulaşmıştır.

Kabuklu Fındık	2010 (ton)	2011 (ton)	2012 (ton)	2013 (ton)	2014 (ton)	2015 (ton)
Türkiye'de üretilen	5.560.000	5.560.000	5.046.160	5.202.600	5.524.651	5.689.950
Samsun'da üretilen	80.142	120.112	104.864	115.649	118.576	127.866
Samsun TB de tescil edilen	114.933	79.584	119.770	129.046	85.947	118.960
Türkiye Payı	2,07%	1,43%	2,37%	2,48%	1,56%	2,09%
Samsun Payı	143,41%	66,26%	114,21%	111,58%	72,48%	93,03%

Samsun Ticaret Borsasında işlem gören yağlık ayçiçeği miktarı; 2010 yılında Türkiye'de üretilen yağlık ayçiçeği %2,07'ini oluşturmakta iken Samsun'da üretilen yağlık ayçiçeği miktarının ise %43,41 üzerinde gerçekleşmiştir. 2015 yılında tescili yapılan yağlık ayçiçeği miktarının payı Türkiye genelinde %2,09'a yükselmiş, Samsun genelinde ise %93,03'e gerilemiştir.

Samsun Ticaret Borsası Ayçiçeği Tescil Birim Fiyatları

5. SONUÇ

Hızla artan ülke nüfusumuzun beslenme sorunlarının çözümünde, sınırlı olan tarım alanlarımızdaki bitkisel üretimin verimliliğini artırmak büyük önem taşımaktadır. Ülkemizin bitkisel yağ üretiminde ön sırada yar alan ayçiçeği için de verimliliğin artırılması elzemdir.

Ayçiçeği her ne kadar kurağa toleranslı bir bitki ise de şiddetli kuraklık önemli ürün kayıplarına neden olur. Ayçiçeği üreticileri, sulama imkanına sahip iseler ayçiçeği ekili tarlalarını özellikle kurak geçen yıllarda suladıkları takdirde dekardan aldıkları verimde kurak şartlara göre %100 artış sağlayabilirler. Sonuç olarak, ayçiçeği tarımında çiftçilerimizin birim alandan daha yüksek verim elde etmeleri ve kazançlarını arttırmaları buraya kadar belirtilen yetiştirme tekniği esaslarını tam olarak uygulamalarına bağlıdır.

Ülkemizde ayçiçeğinde hibrit tohum kullanım oranı hemen hemen % 100 seviyesinde olmasına rağmen ekimi yapılan hibrit çeşitlerin yağ oranları düşüktür. Oysa Rusya ve Ukrayna gibi ülkelerde ayçiçeğinde hibrit tohum kullanım oranı yaklaşık % 60'lar oranında olmasına rağmen kullanılan çeşitlerin yağ oranlarının çevre koşullarının da etkisi ile yüksek olması nedeniyle bu ülkeler dünya ticaretinde önemli yere sahiplerdir. Üreticinin ayçiçeği hibrit tohum kullanım düzeyleri açısından Rusya ve Ukrayna ile diğer komşu ülkeler Bulgaristan ve Romanya'yı izlemesi yararlı olacaktır. Bu konuda yağ oranları yüksek hibrit tohumların kullanımını arttırılmalı ve ekolojik koşullara, bölgelere uygun olarak üretilmeleri sağlanmalıdır. Ayrıca yağ oranı birim alan verimi yüksek çeşitler geliştirme çalışmalarına önem verilerek, yağ oranı yüksek hibrit çeşitleri geliştirilmesi bu sorunların aşılmasında üreticiye oldukça kolaylık sağlayacaktır.

Yağlı tohumlarda alım politikalarında lisanslı depoculuk sistemi devreye sokulmalı ve ürün değerini bulması için borsalar etkin hale getirilmelidir.

Yağlı tohum ihtiyacının ülke içinden karşılanması son derece önemli olup ciddi bir ithalat kalemi olan yağlı tohumlarda, üretimi arttırıcı politikaların hayata geçirilmesi gerekmektedir.

